

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

Ангилалтын код 67.080.10

Хушны самрын идээ. Техникийн шаардлага	MNS 5693:2006
Cedar nuts. Technical requirements	

Стандартчилал, Хэмжилзүйн Үндэсний Зөвлөлийн 2006 оны 12 дугаар сарын 21-ний өдрийн 47 дугаар тогтоолоор батлав.

Энэхүү стандарт нь 2007 оны 01 дүгээр сарын 15-ны өдрөөс эхлэн хүчинтэй.

Энэ стандартын шаардлагыг заавал мөрдөнө.

1. Хамрах хүрээ

Энэхүү стандарт нь хушны самрын идээг үйлдвэрлэлийн аргаар боловсруулах, шалгаж хүлээн авах, савлах, хаяглах, хадгалах, тээвэрлэхэд хамаарна.

2. Норматив ишлэл

Энэхүү стандартад дараах баримт бичгийг иш татсан бөгөөд эдгээр стандартад өөрчлөлт орсон тохиолдолд хамгийн сүүлчийн албан ёсны материалаас иш татаж хэрэглэнэ.

- САС/RCP 59:2005, Хушны самрын эрүүл ахуйн дүрэм
- ТН-9769-001-85620810-2001, Сибирийн хушны самрын идээ. Техникийн нөхцөл
- GB 0788:1999, Хушны самрыг шалгах дүрэм
- ЕЕС 209/92, Гарал үүслийг тодорхойлох байгалийн гаралтай бүтээгдэхүүнийг түүх, бэлтгэх боловсруулах журам

3. Нэр томъёо, тодорхойлолт

3.1.

хушны самрын идээ

хүнсэнд шууд хэрэглэх эсвэл бусад зориулалтаар түүхий эд болгон ашиглах яс, хальснаас нь салгаж цэвэрлэсэн бүтээгдэхүүн

3.2.

хөнгөн зэргийн гэмтсэн идээ

хадгалалт болон боловсруулалтаас хамааран самрын идээний нийт талбайн 20 хувиас ихгүй гадаргууд хагас тунгалаг хүрэн тосны толбо үүссэн идээ

3.3.

цоохортсон идээ

хадгалалт болон боловсруулалтаас хамааран самрын идээний гадаргууд цагаан шар алагласан цэгүүд үүссэн идээ

3.4.

бяцарсан болон механик гэмтэлтэй идээ

хадгалалт болон боловсруулалтаас хамааран нийт жингийн 20 хувиас дээш хагарч бяцарсан идээ

3.5.

хорчгор болон хатсан идээ

идээний дундаж жингээс бага, чийгээ алдаж, биет байдал нь өөрчлөгдсөн идээ

3.6.

түүхий идээ (гүйцэд боловсроогүй)

биет байдал, хэлбэр нь хэвийн бус, жин, ширхэгийн хэмжээ бага, дутуу болцтой идээ

3.7.

өвчилсөн идээ

өсөлт, бойжилт, болцын явцад хорхой идсэн буюу боловсруулсны дараа идээний гадаргууд хорхой шавьжны ор мөр үлдсэн буюу хорхойн үр авгалдайгаар бохирдсон идээ

3.8.

энгийн хольц

самрын идээнээс бусад хальс, яс

3.9.

хогт хольц

хүн, мал амьтны үс хялгас, химийн болон механик хольц

4. Ангилал

Хушны самрын идээний боловсруулалтын байдал, чанарыг нь үндэслэн дараах 2 хэсэгт ангилна.

- Дээд зэрэг
- Нэгдүгээр зэрэг

5. Техникийн шаардлага

5.1. Энэхүү стандартын шаардлага хангасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхдээ Олон улсын хүнсний эрх зүйн комиссоос баталсан "Хүнсний эрүүл ахуйн ерөнхий зарчим MNS CAC 1:2003" стандартын зохих үзүүлэлт шаардлагыг баримтлана.

5.2. Хушны самрын идээ нь 1-р хүснэгтэд заасан мэдрэхүйн эрхтний үзүүлэлтийг хангана.

1-р хүснэгт

Мэдрэхүйн эрхтний үзүүлэлт

д/д	Үзүүлэлтийн нэр	Шинж чанар
1	Биет байдал	Бүтэн, болц хэвийн
2	Өнгө	Цайвар шараас алтлаг шаргал хүртэл
3	Үнэр	Хушны самрын идээний өвөрмөц үнэртэй. Хөгц болон гадны бусад үнэргүй.
3	Амт	Хушны самрын идээний өвөрмөц амттай. Гадны элдэв амтгүй.

5.3. Хушны самрын идээ нь 2-р хүснэгтэд заасан физик-химийн үзүүлэлтийг хангана.

2-р хүснэгт

Физик-химийн үзүүлэлт

д/д	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Шинж чанар	
			Дээд	Нэгдүгээр зэрэг
1	Чийглэг, ихгүй	%	4,0	4-5,0
2	Уураг, багагүй	%	16,0	14,0
3	Тослог, багагүй	%	60,0	55,0
4	Нүүрс-ус, багагүй	%	14,0	10,0
6	Илчлэг, багагүй	Ккал	650,0	600,0
7	Аминдэм В ₁ , багагүй	мг	0,52	

8	Аминдэм B ₂ , багагүй	мг	0,16	
9	Аминдэм E, багагүй	мг	20,0	
10	Эрдэс бодис, багагүй	мг/г		
	Кальци (Ca)		90,0	
	Магни (Mg)		400,0	
	Фосфор (P)		650,0	
	Кали (K)		160,0	
	Төмөр (Fe)		4,2	
	Натри (Na)	100,0		
11	Хорчгор хатсан, гүйцэд боловсроогүй хэсгийн эзлэх хувь, ихгүй	%	0,5	1,0
12	Хальс болон бусад хогт хольц, ихгүй	%	0,5	
13	Бяцарсан ба механик гэмтэлтэй идээний эзлэх хувь, ихгүй	%	0,1	0,2

5.4. Хушны самрын идээ нь 3-р хүснэгтэд заасан эрүүл ахуй, аюулгүй байдлын үзүүлэлтийг хангана.

3-р хүснэгт

Эрүүл ахуй, аюулгүй байдлын үзүүлэлт

д/д	Хорт нэгдлийн төрөл, нэр	Зөвшөөрөх дээд хэмжээ
1	Хүнд металл, мг/кг	0,1
	Хар тугалга (Pb)	0,1
	Хүнцэл (As)	0,05
	Мөнгөн ус (Hg)	0,1
	Кадьми (Cd)	15,0
	Зэс (Cu)	100,0
	Цайр (Zn)	
2	Микотоксин Афлотоксин В1, мг/кг	0,005
3	Хлор органик пестицидийн үлдэгдэл, мг/кг Гексахлорциклогексан: α, β, γ – изомеры ДДТ ба түүний метаболит	Илрэх ёсгүй
4	Цацраг идэвхит бодис (Радионуклидууд), мг/кг	
	Цезий-137 (Cs)	200
	Стронций-90 (St)	100

5.5. Хушны самрын идээ нь 4-р хүснэгтэд заасан нян судлалын үзүүлэлтийг хангана.

4-р хүснэгт

Нян судлалын үзүүлэлт

д/д	Үзүүлэлтийн нэр	Зөвшөөрөгдөх хэмжээ
1	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч болон Сальмонелл 25 г-д	илрэх ёсгүй
2	Хөгц 1 г-д, ихгүй	1×10^2
3	Шавьж, түүний өндөг авгалдайгаар бохирдсон байдал	байж болохгүй

6. Дээж авах

Савласан бүтээгдэхүүнээс 5-р хүснэгтэд заасны дагуу шинжилгээнд дээж авна.

5-р хүснэгт

Тухайн барааны бүлэг хэсэгт багтаж байгаа савласан бүтээгдэхүүний тоо	Шинжилгээнд дээж авах савласан бүтээгдэхүүний тоо (жижиглэн савласнаар)
50-100	5
101-300 хүртэл	15
301-ээс дээш	20

Дээжинд хамрагдсан савласан бүтээгдэхүүн тус бүрээс ижил хэмжээний дээж авч, 1500-2000 г дундаж дээжийг бэлтгэнэ.

7. Шалгаж, хүлээн авах

Хушны самрын идээний чанарыг дараах стандартуудын дагуу шалгаж хүлээн авна. Үүнд:

- 7.1. MNS 5293:2003, Хүнсний бүтээгдэхүүнд тиамины (аминдэм В₁) агуулгыг тодорхойлох спектрометрийн арга
- 7.2. MNS 5295:2003, Хүнсний бүтээгдэхүүнд рибофлавины (аминдэм В₂) агуулгыг тодорхойлох спектрометрийн арга
- 7.3. MNS ISO 4830:1999, Үр тариа, буурцагт ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүнд бактер, хөгц, хөрөнгөнцөр тоолох арга

- 7.4. MNS ISO 4891:1999, Хүнсний бүтээгдэхүүнд сальмонелл илрүүлэх ерөнхий арга
- 7.5. MNS 5169:2002, Хүнсний бүтээгдэхүүнээс үе хөлтөн, шавьж илрүүлэх арга
- 7.6. MNS 4496:1997, Хүнсний бүтээгдэхүүнд хар тугалгын агуулгыг тодорхойлох атом шингээлтийн спектрометрийн арга
- 7.7. MNS 4499:1997, Хүнсний бүтээгдэхүүнд кадмийн агуулгыг тодорхойлох атом шингээлтийн спектрометрийн арга
- 7.8. MNS ISO 11212-1:2000, Хүнсний бүтээгдэхүүнд хүнцлийн агуулгыг тодорхойлох атом шингээлтийн спектрометрийн арга
- 7.9. MNS ISO 11212-2:2000, Хүнсний бүтээгдэхүүнд мөнгөн усны агуулгыг тодорхойлох атом шингээлтийн спектрометрийн арга
- 7.10. MNS 4497:1997, Хүнсний бүтээгдэхүүнд цайрын агуулгыг тодорхойлох атом шингээлтийн спектрометрийн арга
- 7.11. MNS 5551:2005, Хүнсний бүтээгдэхүүнд афлатоксин В1, В2, G1, G2-ийн агууламжийг тодорхойлох нимгэн үеийн хроматографийн арга (жишиг арга)
- 7.12. MNS 5549:2005, Хүнсний бүтээгдэхүүнд афлатоксин В1, В2, G1, G2-ийн агууламжийг тодорхойлох нимгэн үеийн хроматографийн арга (хэвшмэл арга)
- 7.13. MNS 5132:2003, Хүнсний бүтээгдэхүүн. Мөөгөнцрийг таньж тодорхойлох арга
- 7.14. MNS CAC 4832:1999, Хүнсний бүтээгдэхүүнд хлорорганик пестицид тодорхойлох нимгэн үет хроматографийн арга

3. Савлалт, хаяглалт

- 3.1. Хушны самрын идээг жижиглэн болон бусад зориулалтаар зохих шаардлагын дагуу савлана.
- 3.2. Савласан бүтээгдэхүүний жингийн хэлбэлзэл нь 3 кг хүртэлх жинд $\pm 1,0\%$, 3 кг ба түүнээс дээш жинд $\pm 2,0\%$ -аас тус тус ихгүй байна.
- 3.3. Бэлэн бүтээгдэхүүнийг савлахдаа "Сав баглаа боодол. Цаасан уут MNS (ISO) 8367-1:1998", "Нийлэг хальсан уут. Техникийн шаардлага MNS 5296:2003", "Хүнсний бүтээгдэхүүнийг жижиглэн савлах картон хайрцаг. Техникийн шаардлага MNS 4082:2001" стандартын шаардлагыг хангана.

- 8.4. Савласан бүтээгдэхүүний хаяг, шошго нь "Хүнсний сав боодлын шошго. Ерөнхий шаардлага MNS (CAC) 4280:95" стандартын шаардлагыг хангана.

9. Хадгалалт, тээвэрлэлт

- 9.1. Хушны самрын идээг "Хүнсний барааны агуулах. Техникийн шаардлага MNS 5364:2004" стандартын шаардлага хангасан, 70%-иас ихгүй агаарын харьцангуй чийглэгтэй, 15°C-ээс ихгүй температуртай агуулах байранд хадгална.
- 9.2. Савласан бүтээгдэхүүнийг шалнаас дээш 0.4 м-ээс багагүй өндөртэй тавцан дээр нарны гэрлийн шууд тусгалаас хол, 5-аас дээшгүй үеэр хураана.
- 9.3. Савласан бүтээгдэхүүнийг халаагуурын хэрэгслээс 1 м-ээс багагүй зайд байрлуулсан байна.
- 9.4. Дээрх нөхцлийг хангасан агуулахад бэлэн бүтээгдэхүүнийг 1 жил хүртэл хугацаагаар хадгална.
- 9.5. Битүүмжлэл сайтай, ариун цэвэр эрүүл ахуйн шаардлага хангасан бүх төрлийн тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэж болно.